

Felelősen,
eredményesen,
biztonságosan

Szabályos foglalkoztatás a mezőgazdaságban

A megyei munkaügyi felügyelőségek tavalyi és idei, első félévi ellenőrzési eredményei egyértelműen megmutatják, hogy Magyarországon a mezőgazdaságban tevékenykedő munkáltatók által elkövetett jogsértések között első helyen a „feketefoglalkoztatás” áll. E jogsértés okaként jellemzően az ismerethiány merül fel, de sajnos, számos esetben nem zárható ki a szándékosság sem.

A bejelentés vagy munkaszerződés nélküli foglalkoztatás mellett a nyilvántartással kapcsolatos szabályok megsértését kifogásolják legtöbbször a munkaügyi felügyelők, tipikusan a munkaidő-nyilvántartás vezetésének hiánya vagy kitöltésének hiányos volta miatt. E szabálytalanságok jó részénél nyilvánvaló a szándékosság, ugyanakkor számos esetben mindössze arról van szó, hogy a szabályok ismeretének hiánya, vagy azok téves értelmezése következtében kerül hátrányosabb helyzetbe a munkavállaló és teszi ki magát a hatósági eljárással járó kellemetlenségeknek a munkáltató.

A mezőgazdaságban tovább nehezíti a helyzetet az úgynevezett *ad hoc* munkáltatók viszonylag magas aránya. Olyan foglalkoztatókról van szó, akik csak az év bizonyos szakaszaiban alkalmaznak munkásokat, tipikusan szezonális mezőgazdasági tevékenységek elvégzésére, és akik között nagy számmal találunk magánszemélyeket is, csekély, vagy elavult munkajogi ismeretekkel. E munkáltatói kör óhatatlanul hozzájárul ahhoz, hogy a munkaügyi felügyelők az ellenőrzött mezőgazdasági munkáltatók mintegy felénél találjanak valamilyen szabálytalanságot.

A fentiekben részletezett tipikus jogsértő helyzetek elkerülése végett érdemes áttekinteni azokat a legalapvetőbb szabályokat, amelyeket feltétlenül ismernie és alkalmaznia kell a munkáltatónak még akkor is, ha csak egy-két napra vesz fel munkavállalókat.

Az első és legfontosabb szabály, hogy a foglalkoztatás tényleges megkezdése előtt a munkaszerződés írásbeli megkötése mellett a munkavállalót be kell jelenteni az illetékes elsőfokú állami adóhatósághoz (NAV). A bejelentést „hagyományos” munkaviszony esetén az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 16. § (4) bekezdésének megfelelően, a mezőgazdaságban szezonális munkák esetén tipikusan mondható egyszerűsített foglalkoztatásnál pedig az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló 2010. évi LXXV. törvény 11. §-nak megfelelően kell megtenni.

Sajnos, az e körben elkövetett legjellemzőbb hiba, hogy a bejelentést a foglalkoztatás utánra halasztják, mivel az időjárás kiszámíthatatlansága miatt az előző napon nem mindig tudják megítélni, hogy lehetőség lesz-e a munkák elvégzésére, vagy sem.

Az adóhatóság részére teljesített bejelentés esetleges visszavonására és módosítására a foglalkoztatás jellegének változása, illetve a munkavégzés megíúsulása esetén

– az egyszerűsített foglalkoztatás bejelentését követő két órán belül, vagy

– ha a bejelentésben foglaltak szerint a foglalkoztatás a bejelentés napját követő napon kezdődött, vagy ha a bejelentés egy napnál hosszabb időtartamú munkaviszonyra vonatkozott, a módosítás-bejelentés napján délelőtt 8 óráig van lehetőség, ezt követően a munkáltató a közteher-fizetési kötelezettségének köteleseleget tenni.

A helyes eljárás tehát, ha a munkavállalót minden esetben bejelentjük a tényleges foglalkoztatás megkezdése előtt, hisz egyszerűsített foglalkoztatásnál lehetőség van a bejelentés visszavonására, a munkavégzés közben vagy utáni bejelentés viszont komoly gondokat jelenthet egy hatósági ellenőrzés esetén.

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 134. §-ának megfelelően a munkáltató kötelessége, hogy nyilvántartsa a rendes és a rendkívüli munkaidő, a készenlét, a szabadság időtartamát. A nyilvántartásból naprakészen megállapíthatónak kell lennie a teljesített rendes és rendkívüli munkaidő, valamint a készenlét kezdő és befejező időpontjának is.

A nyilvántartásokkal kapcsolatos leggyakoribb probléma a nyilvántartások teljes hiánya mellett a Munka törvénykönyvében is szereplő „naprakészség” követelménye. Naprakészség az a dokumentum tekinthető, amelyben mindig az éppen aktuális, valós adatok szerepelnek. Éppen ezért, egy esetleges ellenőrzéskor szabálytalanságnak tekinthető az is, ha például egy munkáltató a tárgynapi munkáját már megkezdte, de a munkavégzés kezdetének feltüntetése nem szerepel a munkaidő-nyilvántartásán.

Az Mt. azonban tartalmaz egy könnyítést is, ami jelentős adminisztrációs teherrel szabadítja meg a munkáltatót: a rendes és rendkívüli munkaidőre vonatkozó nyilvántartás ugyanis az írásban közölt munkaidő-beosztás hónap végén történt igazolásával és a változás naprakész feltüntetésével is vezethető.

„A fentebb ismertetett szabályokról és azok helyes alkalmazásáról, valamint a mezőgazdasági és az élelmiszeripari foglalkoztatás ellenőrzését érintő további részletekről az Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállításon (OMÉK) a-TÁMOP-2.4.8-12/1-2012-0001 azonosító számú projekt szimpóziumának keretein belül hallhat még több információt.”

Dr. Járni József Krisztián